

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA VĂN HOÁ DU LỊCH

**TÌM HIỂU MÔI TRƯỜNG DU LỊCH TẠI LÀNG GÓM
BÁT TRÀNG (GIA LÂM - HÀ NỘI)**

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn : T.S Dương Văn Sáu
Sinh viên thực hiện : Trần Thị Thu Hà
Lớp : VHDL 14C
Niên khoá : 2006 – 2010

HÀ NỘI - 2010

MỤC LỤC

	Trang
Mở đầu	
1. Ý nghĩa khoa học và tính cấp thiết của đề tài	3
2. Mục đích nghiên cứu	4
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	4
4. Lịch sử nghiên cứu vấn đề, nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu	5
5. Kết quả và những đóng góp của khóa luận	5
6. Bố cục khóa luận	6
Chương 1	
DU LỊCH VÀ MÔI TRƯỜNG DU LỊCH	
1.1. Những vấn đề chung về môi trường và môi trường du lịch	7
1.1.1. Du lịch	7
1.1.2. Môi trường	8
1.1.3. Môi trường du lịch	11
1.1.4. Vai trò của môi trường đối với sự phát triển du lịch	12
1.2. Những thành tố của môi trường du lịch	14
1.2.1. Môi trường sinh thái tự nhiên	14
1.2.2. Môi trường sinh thái nhân văn	15
1.3. Mối quan hệ giữa du lịch và môi trường du lịch	16
1.3.1. Tác động tương hỗ giữa môi trường và du lịch	16
1.3.2. Xu hướng biến đổi của môi trường khi du lịch phát triển	18
1.4. Tiểu kết chương 1	21
Chương 2	
MÔI TRƯỜNG DU LỊCH TẠI LÀNG GỒM BÁT TRÀNG	
2.1. Làng gốm Bát Tràng	23

2.1.1. Khái quát tiến trình lịch sử của làng gốm Bát Tràng	23
2.1.2. Những giá trị nổi bật của làng gốm Bát Tràng	30
2.2. Thực trạng môi trường tại làng gốm Bát Tràng	34
2.2.1. Môi trường sinh thái tự nhiên	34
2.2.2. Môi trường sinh thái nhân văn	46
2.3. Những nguyên nhân gây biến đổi môi trường và môi trường du lịch Bát Tràng	56
2.3.1. Nguyên nhân khách quan	56
2.3.2. Nguyên nhân chủ quan	60
2.4. Tiểu kết chương 2	64
Chương 3	
MỘT SỐ ĐỊNH HƯỚNG GIẢI PHÁP GIỮ GÌN VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG VÀ MÔI TRƯỜNG DU LỊCH Ở BÁT TRÀNG	
3.1. Xu hướng phát triển và những tác động đến môi trường du lịch của làng gốm Bát Tràng	66
3.2. Định hướng, giải pháp về đường lối, chính sách phát triển	72
3.2.1. Về kiểm soát chất lượng môi trường	72
3.2.2. Về bảo vệ môi trường	75
3.3. Về cơ sở hạ tầng, vật chất kỹ thuật du lịch	77
3.4. Về chất lượng dịch vụ	80
3.5. Về tuyên truyền quảng bá, xúc tiến đầu tư du lịch	82
3.6. Định hướng giải pháp về nhân lực	83
3.7. Về việc bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống	85
3.8. Tiểu kết chương 3	86
KẾT LUẬN	88
TÀI LIỆU THAM KHẢO	90
PHỤ LỤC	92

MỞ ĐẦU

1. Ý nghĩa khoa học và tính cấp thiết của đề tài

Môi trường hiện nay đang là một trong những vấn đề được quan tâm hàng đầu của nhân loại. Bước vào thế kỉ XXI, cùng với cuộc sống hiện đại, con người ngày càng phải đối mặt với nhiều nguy cơ từ môi trường như: sự biến đổi khí hậu, hiệu ứng nhà kính, tình trạng trái đất ấm lên, lỗ thủng tầng Ozon... thiên tai xảy ra ngày càng nhiều như: lũ lụt, hạn hán, động đất, sóng thần... Tất cả đang là tiếng chuông cảnh báo không riêng gì một quốc gia nào, mà đó là nguy cơ chung của cả loài người. Và nếu ngay bây giờ chúng ta không sớm có những biện pháp khắc phục, bảo vệ môi trường thì có lẽ cuộc sống của con người cũng như hành tinh này sẽ không tồn tại được bao lâu nữa.

Là một quốc gia có nhiều tiềm năng về du lịch, tài nguyên du lịch dồi dào, ngành du lịch Việt Nam nhanh chóng trở thành một trong những mũi nhọn về kinh tế và là điểm đến hấp dẫn của du khách quốc tế. Bên cạnh thiên nhiên tươi đẹp, Việt Nam còn rất giàu tiềm năng về du lịch văn hóa, trong đó các làng nghề truyền thống của Việt Nam chính là những thế mạnh thu hút du khách. Tuy nhiên sự phát triển du lịch cũng kéo theo một loạt tác động về kinh tế, xã hội, những xáo trộn trong đời sống hàng ngày của người dân địa phương đồng thời gây ra những thay đổi sâu sắc về môi trường của các làng nghề truyền thống.

Làng gốm Bát Tràng cũng không nằm ngoài những ngoại lệ đó, vốn là một làng gốm cổ và là một trong những làng nghề truyền thống nổi tiếng nhất của đồng bằng sông Hồng nói riêng và Việt Nam nói chung, làng gốm Bát Tràng thật sự đã trở thành điểm đến hấp dẫn của du khách trong và ngoài nước. Tuy nhiên hiện nay làng nghề đang gặp phải nhiều vấn đề, trong đó có vấn đề về môi trường du lịch, nó đã làm giảm sức hấp dẫn về đối với khách du lịch đồng thời ảnh hưởng trực tiếp

đến đời sống và sức khỏe của người dân địa phương. Chính vì lý do đó, tác giả xin chọn đề tài: “*Tìm hiểu môi trường du lịch tại làng gốm Bát Tràng (Gia Lâm - Hà Nội)*” làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

Khóa luận nghiên cứu nhằm những mục đích cơ bản sau:

- Tìm hiểu về môi trường du lịch tự nhiên tại làng gốm Bát Tràng – Gia Lâm - Hà Nội, phản ánh những mặt còn tồn tại về môi trường du lịch tự nhiên tại làng gốm Bát Tràng.

- Tìm hiểu môi trường du lịch nhân văn tại làng nghề, chỉ ra những ưu điểm và những mặt còn hạn chế.

- Chỉ ra nguyên nhân gây biến đổi môi trường du lịch tại làng gốm Bát Tràng.

- Đề xuất một số định hướng và giải pháp trong việc cải thiện môi trường du lịch và phát triển làng gốm Bát Tràng nói riêng và du lịch làng nghề ở thủ đô nói chung, hướng tới đại lễ kỉ niệm 1000 năm Thăng Long - Hà Nội.

- Từ đó làm rõ và bổ sung những luận điểm về môi trường du lịch và du lịch làng nghề ở Việt Nam.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu, khảo sát là làng gốm Bát Tràng - Gia Lâm - Hà Nội

- Phạm vi nghiên cứu:

- + Về không gian: Tìm hiểu môi trường du lịch trong phạm vi làng nghề.

- + Về nội dung: Những ưu điểm cũng như những mặt còn tồn tại đang có nguy cơ đe dọa sự phát triển của hoạt động du lịch tại làng gốm Bát Tràng và những sự ảnh hưởng của du lịch tới làng nghề. Từ đó đề xuất những biện pháp nâng cao chất lượng môi trường.

+ Về thời gian: nghiên cứu môi trường du lịch tại làng gốm Bát Tràng trong tình hình hiện nay.

4. Lịch sử nghiên cứu vấn đề, nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu

Bát Tràng từ xa xưa đã nổi tiếng về các sản phẩm gốm sứ, đồng thời trở thành đề tài của rất nhiều các công trình nghiên cứu khoa học cả trong và ngoài nước. Với từ khóa “ Bát Tràng” ta có thể tìm ra rất nhiều các đề tài nghiên cứu với quy mô lớn nhỏ khác nhau và hàng chục cuốn sách viết về Bát Tràng. Tuy nhiên, hầu hết các đề tài đều tiếp cận làng nghề dưới góc độ sự phát triển của làng nghề, đi sâu nghiên cứu quy trình sản xuất gốm sứ hay hoạt động du lịch tại làng nghề Bát Tràng. Hiện nay chưa có một công trình khoa học nào đi sâu nghiên cứu thực trạng môi trường du lịch tại làng nghề Bát Tràng một cách có hệ thống. Môi trường du lịch tại Bát Tràng mới chỉ được phản ánh rải rác qua một số bài báo và tạp chí. Chính vì vậy quyết định chọn đề tài này, tác giả hi vọng có thể bổ sung, đóng góp một phần nhỏ cơ sở lý luận vào lịch sử nghiên cứu vấn đề.

Khóa luận dùng phương pháp nghiên cứu phân tích, so sánh, tổng hợp, đánh giá.

Nguồn tài liệu được sử dụng từ nhiều nguồn khác nhau: sách, báo, tạp chí, internet, các tài liệu của địa phương...kết hợp với việc khảo sát thực tế, quan sát, phỏng vấn.

5. Kết quả và những đóng góp của khóa luận

Qua ba tháng nghiên cứu, dưới sự chỉ dẫn nhiệt tình của TS. Dương Văn Sáu, tác giả đã hoàn thành khóa luận của mình, tuy còn nhiều điều hạn chế xong khóa luận bước đầu đã phản ánh được thực trạng môi trường tại làng gốm Bát Tràng – Gia Lâm – Hà Nội; chỉ ra những nguy cơ đang đe dọa hoạt động du lịch tại làng gốm từ đó đề xuất một số giải pháp để nâng cao chất lượng môi trường làng nghề,

phát triển du lịch tại Bát Tràng. Đồng thời đóng góp một phần nhỏ cơ sở lý luận về môi trường du lịch và lịch sử nghiên cứu vấn đề môi trường du lịch ở Bát Tràng.

6. Bố cục khóa luận

Bố cục bài viết bao gồm ba chương chính, không kể phụ lục:

Chương 1: DU LỊCH VÀ MÔI TRƯỜNG DU LỊCH

Chương 2: MÔI TRƯỜNG DU LỊCH TẠI LÀNG GÓM BÁT TRÀNG

Chương 3: MỘT SỐ ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP GIỮ GÌN VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG VÀ MÔI TRƯỜNG DU LỊCH TẠI LÀNG GÓM BÁT TRÀNG

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Sách

1. Nguyễn Đình Chiên, *Gốm Việt Nam*, NXB Mỹ thuật, 1999.
2. Nguyễn Đình Chiên, *Quê gốm Bát Tràng*, NXB Hà Nội, 1996.
3. Trần Khánh Chương, *Gốm Việt Nam - Những vẻ đẹp truyền thống*, NXB Mỹ thuật, 1984.
4. *Đại Việt sử ký toàn thư*, NXB Văn hóa Thông tin, 2003.
5. Nguyễn Văn Đỉnh, Trần Thị Minh Hòa, *Giáo trình kinh tế du lịch*, ĐH Kinh tế quốc dân, 2008
6. Đỗ Thị Hảo, *Quê gốm Bát Tràng*, NXB Hà Nội, 1989
7. Phan Huy Lê, Nguyễn Đình Chiên, Trần Quốc Vượng, *Gốm Bát Tràng*, NXB Thế Giới, 1995
8. *Luật bảo vệ môi trường*, NXB Chính trị Quốc gia, 1994
9. Phạm Trung Lương, *Tài nguyên và môi trường du lịch Việt Nam*, NXB Giáo dục, 2001.
10. Nhiều tác giả, *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Đà Nẵng, 2000.
11. Trần Nhoãn, *Tổng quan du lịch*, Trường ĐH Văn hóa Hà Nội, 2005
12. Nguyễn Trung Quế - Đặng Đình Túc - Đỗ Hồng Tuyên, *Làng gốm sứ Bát Tràng*, NXB Nông nghiệp, 1994.
13. Nguyễn Trãi, *Nguyễn Trãi toàn tập*, NXB Văn học, 1999
14. Bùi Văn Vượng, *Làng nghề thủ công truyền thống Việt Nam*, NXB Văn hóa Thông tin, 1996.
15. Bùi Văn Vượng, *Việt Nam truyền thống nghề thủ công*, NXB Hà Nội, 1997.

Tạp chí:

1. *Tạp chí y học Việt Nam*, Chuyên đề số 2, 2005
2. *Tạp chí du lịch*, Tháng 3, 2010
3. *Toàn cảnh sự kiện và dư luận*, số 176, 2005

Website:

1. <http://www.battrang.info>
2. <http://www.battrang.village.vn>
3. <http://www.gomsubattrang.com>
4. <http://my.opera.com/battrang/blog>
5. <http://www.wikipedia.org>